

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 890/2019
29.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА д.о.о. ..., чији је пуномоћник Никола Ковачевић, адвокат из ..., против тужених-противтужилаца ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Санда Сувачар, адвокат из ..., ради предаје и исплате, одлучујући о ревизији тужених-противтужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3636/18 од 08.10.2018. године, у седници већа одржаној дана 29.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужених-противтужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3636/18 од 08.10.2018. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизјског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шиду П 156/2017 од 16.03.2018. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезани тужени да тужиоцу солидарно испоруче 31.049,00 кг уљане репице (од чега 28.227,00 кг на име дуга по основу уговора о приступању дугу од 20.12.2008. године и 2.822,70 кг на име уговорене накнаде од 10% због доцње са испоруком) и 123.993,10 кг меркантилне пшенице (од чега 112.721,00 кг на име дуга по основу уговора о приступању дугу од 20.12.2008. године и 11.272,10 кг на име уговорене накнаде од 10% због доцње са испоруком). Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев да се обавезу тужени да тужиоцу на име уговорене накнаде од 5% због доцње са испоруком предају 1.412,05 кг уљане репице и 5.636,05 кг меркантилне пшенице. Ставом трећим изреке, утврђено је да је тужени дугују тужиоцу износ од 45.974 евра, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, са каматом по стопи Европске централне банке почев од 02.10.2009. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године до коначне исплате законску затезну камату прописану Законом о затезној камати у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом четвртим изреке, утврђено је да тужилац дугује туженом ВВ, на име накнаде и трошкова за обављени рад, износ од 9.000 евра, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, са каматом по стопи Европске централне банке

почев од 01.11.2008. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године до коначне исплате, законску затезну камату прописану Законом о затезној камати у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом петим изреке, након пребијања међусобних потраживања странака утврђених у ставовима трећем и четвртом изреке, обавезани су тужени да тужиоцу исплате износ од 36.974 евра, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, са каматом по стопи Европске централне банке, почев од 02.10.2009. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године до коначне исплате законску затезну камату прописану Законом о затезној камати. Ставом шестим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев за исплату законске затезне камате на износ главног дуга у еврима, почев од 02.10.2009. године до 25.01.2012. године. Ставом седмим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев да се обавезу тужени да тужиоцу исплате износ од 375,32 евра преко досуђеног, до траженог износа од 9.375,32 евра, са домицилном каматом по стопи Централне европске банке почев од 01.06.2007. године до коначне исплате, у динарској противвредности по најповољнијем курсу НБС на дан исплате, као и захтев за исплату камате на досуђени износ. Ставом осмим изреке, одбијен је, као неоснован, противтужбени захтев да се поништи уговор о приступању дугу закључен 20.12.2008. године у ..., између тужиоца као повериоца, туженог ББ из ..., као дужника и туженог ВВ из ..., као приступиоца. Ставом деветим изреке, делимично је усвојен противтужбени захтев, па је обавезан тужилац да туженима, на име испоручених 2.278,00 кг меркантилне соје, исплати износ од 56.407,60 динара, законском затезном каматом почев од 06.12.2007. године до исплате. Ставом десетим изреке, одбијен је, као неоснован, противтужбени захтев да се обавезе тужилац да туженима исплати износ од 6.669.226,60 динара преко досуђеног, до траженог износа од 6.725.634,22 динара и то да им на име: 64.218,60 кг уљане репице исплати износ од 1.207.951,86 динара, са законском затезном каматом од 05.07.2008. године до исплате; 26.473,00 кг меркантилне пшенице исплати износ од 671.884,74 динара, са законском затезном каматом од 30.06.2008. године до исплате; 35.628,00 кг уљане репице исплати износ од 1.145.547,76 динара, са законском затезном каматом од 01.01.2009. године до исплате; 27.709,00 кг уљане репице исплати износ од 386.540,55 динара, са законском затезном каматом од 19.07.2009. године до исплате и 26.973,00 кг меркантилног кукуруза исплати износ од 593.406,00 динара, са законском затезном каматом од 24.10.2007. године до исплате, као и да исплати износ од 160.000,00 динара, са законском затезном каматом од 28.11.2008. године до исплате. Ставом једанаестим изреке, одбијен је, као неоснован, противтужбени захтев да се обавезе тужилац да туженом ВВ, на име 7 накнада, трошкова за обављени рад у 2007.години и ортачке производње 2006.-2007.године исплати износ од 6.124.640,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате. Ставом дванаестим изреке, одређена је привремена мера, па је забрањено туженом ББ да отуђи и оптерети непокретности ближе одређене у изреци, ради обезбеђења неновчаног потраживања предаје 31.049,00 кг уљане репице и 123.993,10 кг меркантилне пшенице. Одређено је да ће по привременој мери поступити РГЗ СКН из Шида, ради уписа забележбе привремене мере у катастру непокретности, која ће трајати до правноснажног окончања ове парнице. Ставом тринаестим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу, на име накнаде трошкова парничног поступка, исплате износ од 883.275,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом четрнаестим изреке

одбијени су, као неосновани, захтев тужиоца да се обавезу тужени да му исплате законску затезну камату на досуђени износ трошкова парничног поступка од дана правноснажности до дана извршности пресуде, захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка преко досуђеног износа, а за износ од 84.325,00 динара и захтев тужених за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 517.055,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3636/18 од 08.10.2018. године, жалба тужиоца је одбијена, као неоснована, жалба тужених је делимично усвојена, а делимично одбијена, па је првостепена пресуда преиначена у побијаном одбијајућем делу за противтужбени захтев, тако што је тужилац обавезан да туженима, поред износа од 56.407,60 динара, на име испоручених 2.278 кг меркантилне соје, исплати износ од још 199.822,40 динара на име испоручених 4.000 кг меркантилне соје, са законском затезном каматом од 06.12.2007. године до исплате. Првостепена пресуда је потврђена у побијаном усвајајућем и одбијајућем делу за тужбене захтеве, у побијаном усвајајућем и преосталом одбијајућем делу за противтужбене захтеве и у делу одлуке о привременој мери, а преиначена у делу одлуке о трошковима парничног поступка, тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка преко износа од 756.379,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, док је у преосталом делу одлука којом су тужени обавезани да тужиоцу исплате накнаду трошкова парничног поступка потврђена. Одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби и обавезан је тужилац да туженима исплати износ од 25.796,00 динара, на име трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени су благовремено изјавили ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђено чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, побијајући је у усвајајућем делу тужбеног захтева и одбијајућем делу противтужбеног захтева.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/2011... 18/2020, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужених није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује. Указивање тужених на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 4. ЗПП, не може бити ревизијски разлог, јер ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП могу бити битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 6, 8, 10. и 11. овог закона, под условом да су истицане и у жалби, односно да су учињене у поступку пред другостепеним судом.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у пословном односу са туженим ББ, као носиоцем регистрованог пољопривредног газдинства, током 2006., 2007. и 2008. године, а тужени ВВ је био у пословном односу са туженим ББ, на начин што су заједнички организовали пољопривредну производњу на земљишту површине око 250 ха у КО ..., које су узели у закуп. Задуживали су се код тужиоца, с тим да су сва задужења гласила на туженог ББ.

По задужењима за испоручени материјал, по кредитима за исплату закупа за земљиште, за 10.000 евра за трошкове производње и за куповину трактора „...“ за организовање производње, које је задужење претворено у дуг за уљану репицу, тужени ББ је остао у обавези према тужиоцу коју је требало да раздужи кроз испоруку рода 2008. године. Како није могао да се раздужи, позвао је туженог ВВ да приступи његовом дугу, па је између тужиоца и тужених у децембру 2008. године постигнут договор да се дуг врати следеће године и да се настави финансирање производње. Фактички се репрограмом за измирење обавеза туженог ББ према тужиоцу обавезао и тужени ВВ.

На састанку у просторијама тужиоца, ком су присуствовали законски заступник тужиоца ГГ, тужени ББ и ВВ, Јелица Вујанић, адвокат из ... и ДД, шеф рачуноводства код тужиоца, која је на основу књиговодствене документације тужиоца учесницима договора предочила податке о робном и новчаном задужењу туженог ББ, усаглашена је висина дуга, уговорени су рокови и начин плаћања, односно измирење дуга у роби, па је сходно постигнутом договору уговарача, међу којима није било спора о предмету уговора, адвокат Јелица Вујанић сачинила уговор о приступању дугу дана 20.12.2008. године, који је предала уговорним странама. Њиме је између тужиоца као повериоца, туженог ББ, као дужника и туженог ВВ, као приступиоца утврђена висина потраживања тужиоца према туженом ББ на основу кооперантске сарадње у производњи пољопривредних производа у 2006., 2007. и 2008. години и тужени су се обавезали да ће заједно измирити дуговање према тужиоцу. Уговарачи су тај уговор потписали након читања и по примерак уговора задржали за себе.

За преузети репроматеријал и новац тужени ББ је тужиоцу дуговао меркантилну пшеницу, уљану репицу и соју. Новчани дуг и дуг за репроматеријал је претворен у зрно соје, а соја потом претворена у евре, што је исказано у уговору о приступању дугу. Укупно задужење у соји било је 139.316 кг (од чега је задужење на име аванса било 105.834 кг зрна соје, а дуг на име репроматеријала 33.482 кг соје). Ова количина је увећана за 10%, тако да је укупно задужење тужених било 153.247 кг зрна соје. Сходно договору уговорних страна дуг у зрну соје је прерачунао у евре по берзанској цени од 300 евра/1 тони, тако да је утврђена висина дуга од 45.974 евра.

Уговором су утврђене обавезе тужених за испоруку 132.098 кг уљане репице са роком испоруке до 30.6.2009. године, потом обавеза исплате 45.974 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања најкасније до 30.6.2009. године и предаја 124.469 кг зрна меркантилне пшенице са роком испоруке до 31.7.2009. године. Уговором је предвиђено да, за случај неиспуњења или кашњења у

испуњењу, дужници повериоцу поред главног дуга дугују и накнаду штете у висини од 15% неиспоручене, односно са доцњом испоручене робе.

Тужени нису предали тужиоцу пшеницу рода 2009. године на откупно место које је требало да одреди тужилац, на шта су се обавезали спорним уговором о преузимању дуга. Тужени ВВ се у време вршидбе најпре обратио ЂЂ, запосленом код тужиоца, ради обезбеђења камиона за превоз пшенице до откупног места, а потом за исто и законском заступнику тужиоца, који су тврдили да немају одговарајуће камионе. Законски заступник тужиоца није саопштио туженом откупно место за предају пшенице. Тужени су тврдили да су део пшенице испоручили у силосе у ..., ... и ..., на чување код трећих лица.

Из налаза вештака Светлане Павковић утврђено је да, према стању на картицама које тужилац води за туженог ББ, уз умањење за ПДВ на раздужену количину, дуг тужених за меркантилну пшеницу износи 112.721,00 кг, а за уљану репицу 28.227 кг. Тужени не оспоравају овако утврђене количине меркантилне пшенице и уљане репице које дугују тужиоцу.

Потраживања тужених према тужиоцу по основу испоруке пољопривредних производа тужиоцу која су евидентирана у књиговодственој евиденцији тужиоца, па самим тим и раздужена су испорука 84.732 кг уљане репице, 26.473 кг меркантилне пшенице, 90.714 кг уљане репице и уплата износа од 160.000,00 динара. У евиденцији тужиоца није евидентирана испорука 26.973 кг меркантилног кукуруза. Рачун који је ЂЂ, запослени код тужиоца сачинио и испоставио туженом ББ у вези предаје кукуруза није снабдевен печатом тужиоца. За спорни кукуруз не постоји фактура туженог нити откупни лист тужиоца који служи као документ за улаз у финансијско стање. У евиденцији нема евидентиране испоруке 7.300 кг соје па самим тим ни раздужења. У питању је соја коју су тужени 06.12.2007. године на име тужиоца предали фирми „...“. Тужени је требало да се раздужи са количином ЈУС квалитета од 6.278 кг соје, али је због лоших временских услова соја имала велики проценат влаге па је тужени због квалитета соје фактички могао да се раздужи само са 2.278 кг колико је туженом преостало након што су у вредности од 4.000 кг плаћени трошкови комбајнирања соје ЕЕ, који је комбајнирање вршио за потребе тужених.

У 2007. години законски заступник тужиоца ГГ и тужени ВВ су се усмено договорили да тужени са кооперантима у име и за рачун тужиоца закључују уговоре о производњи и откупу пољопривредних производа за месечну накнаду од 600 евра. У 2008. години постигли су усмени оговор да тужени за месечну накнаду од 1000 евра уговара производњу. Тужилац није туженом ВВ исплатио накнаду за 2008. годину. Тужени је код тужиоца престао да ради након закључења уговора о приступању дугу тако да је са децембром месецом 2008. године остало неисплаћених 9 месеци рада за 2008. годину (од фебруара месеца када почиње календарска година у пољопривреди закључно са октобром када се завршава календарска година).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови најпре, применом материјалног права из одредби чл. 103, 111. и 141. Закона о

облигационим односима, оценили неоснованим захтев тужених за поништај уговора о приступању дугу од 20.12.2008. године и оценили да нема услова ни за утврђење ништавости спорног уговора. Из исказа саслушаних странака и сведока, те садржине писменог уговора о приступању дугу, произлази да приликом закључења уговора није било мана воље на страни тужених, конкретно претње или заблуде у погледу предмета обавезе, висине дуга, рокова за испуњење и начина измирења обавеза. Уговор је сачињен од стране адвоката на основу договора који су странке постигле и на основу књиговодственог стања у пословним књигама тужиоца као повериоца, издатих фактура и потписаних отпремница и својеручно је, након читања, потписан од стране уговарача. За закључење уговора постојао је обострани интерес, код неспорне чињенице да је постојао доспео дуг туженог ББ према тужиоцу, те је уговорен други рок измирења и одређено укупно дуговање са увећањем од 10%, а тужени нису доказивали да су били у тешкој материјалној ситуацији, нити да се тужилац користио таквим материјалним стањем тужених да би недопуштено утицао на њихову вољу. Према околностима конкретног случаја, годинама живота тужених, делатности којом се баве и њиховом искуству нема доказа да су тужени приликом закључења спорног уговора поступали лакомислено, а да је то тужилац искористио да за себе уговори корист која је у очигледној несразмери са оним што су му тужени дуговали.

Како из налаза вештака Светлане Павковић, датог према стању на картицама које тужилац води за туженог ББ, уз умањење за ПДВ на раздужену количину, дуг тужених према тужиоцу за меркантилну пшеницу износи 112.721,00 кг, а за улану репицу износи 28.227 кг, правилно су нижестепени судови применом члана 262. ст. 1. у вези чл.270. и 273. ст. 4. ЗОО оценили основаним захтев тужиоца за предају робе у тој количини по основу уговора о приступању дугу. При том је правилно оценио другостепени суд да је уговорна казна од 15% због доцње у испуњењу несразмерно висока с обзиром на вредност предмета обавезе, због чега је правилно применом члана 274. ЗОО којим је превиђена могућност смањења износа уговорне казне, оценио да је уобичајена висина казне за доцњу 10%, као накнаде за доцњу у испоруци робе и да тужени дугују тужиоцу, поред утврђеног дуговања по основу уговора о приступању дугу и обрачунату количину улане репице и меркантилне пшенице са увећањем од 10% на име уговорне казне за доцњу у испоруци, а да се захтев за испоруку накнаде од још 5% због доцње у испоруци испоставља неоснованим.

Сходно постигнутом договору уговорних страна, дуг тужених према тужиоцу у зрну соје прерачунат у евре износи 45.974 евра. С друге стране, тужени ВВ има основано потраживање према тужиоцу у износу од 9.000 евра, по основу неисплаћене накнаде и трошкова за обављен рад у трајању од 9 месеци током 2008. године. Тужилац није доказао тврдњу да је уговорена награда туженом припадала тек по реализацији уговорене испоруке соје. Ово зато, што је и у претходном периоду уговорени износ накнаде (од 600 евра месечно) туженом исплаћен по завршетку сезоне, што значи без обзира на реализацију уговора које је тужени закључио. Да је право туженом на уговорену накнаду припало без обзира на реализацију, произилази и из чињенице да је уговарао репрограм обавеза коопераната. Основ ове обавезе тужиоца је у усменом уговору са туженим, у смислу чл. 262. у вези чл. 749. ЗОО.

Након пребијања међусобних потраживања странака правилна је одлука нижестепених судова да су тужени у обавези да тужиоцу исплате износ од 36.974,00 евра, са припадајућом каматом од доспелости потраживања до исплате, сагласно чл. 277. и 324. ЗОО.

Применом правила о терету доказивања, тужени предложеним доказима није доказао тврдњу да има ненамирено потраживање према тужиоцу по основу накнаде трошкова у вези рада у 2008. години у износу од још 375,32 евра, као и да му припада право на неисплаћену награду за његов рад у 2007. години. Оценом изведених доказа је утврђено да је потраживање туженог према тужиоцу из 2007. године по овом основу исплаћено, тим пре што је тужени предложио да се његово потраживање од 9.000 евра за 9 плата из 2008. године пребије са потраживањем тужиоца за заштитна хемијска средства преузета у мају 2008. године, из чега произилази да није било претходног ненамиреног потраживања туженог за 2007. годину које би се евентуално пребило са потраживањем тужиоца према туженом. Ортачка приизводња пшенице у сезони 2006-2007. године је организована између туженог ВВ, законског заступника тужиоца ГГ и ЖЖ, као физичких лица, па у вези евентуалних дуговања односно добити по основу ортачке производње по овом основу тужилац као правно лице није пасивно легитимисан у овом спору.

У погледу захтева тужених према тужиоцу за исплату новчаног потраживања по основу испоручених пољопривредних производа из кооперантске производње, правилна је оцена нижестепених судова да је захтев основан на име испоручене соје, јер, иако у евиденцији тужиоца нема података о евидентираној испоруци, из утврђеног чињеничног стања произлази да је тужени 06.12.2007. године на име тужиоца предао 7.300 кг соје фирми „...“. Како је због квалитета соје тужени требало да се раздужи са количином ЈУС квалитета од 6.278 кг соје, првостепени суд је закључио да је тужени могао да се раздужи само са 2.278 кг колико је туженом преостало након што су у вредности од 4.000 кг соје плаћени трошкови комбајнирања соје ЕЕ, који је комбајнирање вршио за потребе тужених због чега је обавезао тужиоца да туженом исплати вредност 2.278 кг меркантилне соје у износу од 56.407,60 динара. Међутим, како је тужени тужиоцу испоручио 7.300 кг соје, односно 6.278 кг соје ЈУС квалитета, а у документацији тужиоца нема евидентираног потраживања за комбајнирање, нити је тужилац имао налог од тужених да плати за комбајнирање сведоку ЕЕ, правилно је другостепени суд оценио да туженом припада право на наплату износа од још 199.822,40 динара (за 4.000 кг соје), јер у споразуму странака нема основа да се од вредности соје коју су тужени испоручили тужиоцу, одбије износ на име цене комбајнирања.

Преостале износе тражене противтужбеним захтевом на име цене за испоручене пољопривредне производе – уљану репицу и меркантилну пшеницу, и уплату износа од 160.000,00 динара, тужилац је евидентирао и за толико раздужио обавезе туженог. У погледу потраживаног износа за меркантилни кукуруз тужени нису доказали да су тужиоцу, односно за његов рачун испоручили кукуруз, јер исто не произлази из садржине рачуна који је ЂЂ, запослени код тужиоца сачинио и испоставио туженом ББ. Рачун није снабдевен печатом тужиоца, за спорни кукуруз не постоји фактура

туженог нити откупни лист тужиоца а из садржине рачуна и из исказа странака и сведока не пропизлази јасно да је тужилац био купац, односно да је дао налог туженом као продавцу да робу испоручи трећем лицу.

Наводима ревизије се неосновано оспорава правилна примена материјалног права, тим пре што се у ревизији понављају наводи који су истицани у жалби против првостепене пресуде, које наводе од значаја за правилну одлуку о изјављеној жалби је правилно и образложено ценио другостепени суд. Осталим наводима ревизије побија се утврђено чињенично стање, па их овај суд није испитивао, будући да се утврђено чињенично стање ревизијом не може побијати у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Тужиоцу не припада право на накнаду трошкова ревизијског поступка, јер састав одговора на ревизију није била нужна радња за одлучивање у ревизијском поступку, па је применом члана 165. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа- судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић